

Van: [redacted], [redacted] ([redacted]) < [redacted]@minvws.nl >

Verzonden: zondag 19 april 2020 19:08

Aan: [redacted], [redacted] < [redacted]@minbuza.nl >; [redacted], [redacted], [redacted] - BD/DGRR < [redacted]@minjenv.nl >

CC: [redacted], [redacted], [redacted] - BD/DWJZ < [redacted]@minjenv.nl >; [redacted], [redacted], [redacted] - BD/DWJZ/SBR < [redacted]@minjenv.nl >; [redacted], [redacted], [redacted] - BD/DGRR < [redacted]@minjenv.nl >; [redacted], [redacted], [redacted] < [redacted]@minbzk.nl >; [redacted], [redacted], [redacted] - BD/DWJZ/SBR < [redacted]@minjenv.nl >; [redacted], [redacted], [redacted] - BD/DWJZ/SBR < [redacted]@minjenv.nl >; [redacted], [redacted], [redacted] - BD/DWJZ/SBR < [redacted]@minjenv.nl >; [redacted], [redacted], [redacted] ([redacted]) < [redacted]@minvws.nl >

Onderwerp: RE: juridisch verantwoordingsdocument.docx

Goedenavond [redacted] en [redacted]

Allereerst natuurlijk weer hartelijk dank voor jullie grote betrokkenheid en input. Ik beantwoord jullie mails even gezamenlijk, omdat deze elkaar deels overlappen/dezelfde zorgen bevatten.

Jullie zorgen vat ik kort als volgt samen:

1. Jullie hebben je zorgen of er voldaan wordt aan de eisen van de AVG. Hiermee verband houdt jullie vraag of er nu wel of niet sprake is van centrale opslag van persoonsgegevens en de transparantie in onze communicatie hierover.
2. Er zijn twijfels over de juridische grondslag in de Wpg. Hiermee verband houdt jullie vraag wat nu de verhouding is tussen het (doel van het) klassieke contactonderzoek en de toevoeging van de app hieraan.
3. Zorgen omtrent de vrijwilligheid (mogelijke verplichting door derden).
4. Vragen/aandachtspunten mbt tot invoering app en risico's die daarbij kunnen ontstaan.

Ad 1.

Met betrekking tot het eerste punt wil ik jullie meegeven dat vooraleerst ons uitgangspunt is dat een eventueel in te zetten app op alle punten moet voldoen aan de AVG. Dit hebben we bij de uitvraag als één van de vereisten opgenomen (zie bijlage) en dit wordt ook gedurende het verdere proces van de selectie voortdurend als harde eis meegenomen. Hoe de app er dus ook uit komt te zien, en of er nu wel of niet geconstateerd moet worden dat er sprake is van centrale opslag van persoonsgegevens, linksom of rechtsom is dit net als voor jullie ook voor VWS vanzelfsprekend een harde eis. Daar zijn we het volgens mij over eens.

Specifiek mbt tot je punt over de centrale gegevensopslag/Breyerarrest: Omdat we in dit stadium nog geen duidelijkheid hebben over hoe de app er precies uit gaat zien, is het lastig op dit punt volledig inzicht/duidelijkheid te kunnen geven hoe dit precies zit. Dit hangt immers af van de app/techniek die uiteindelijk gekozen wordt. De twijfels over of er nu echt geen sprake is van centrale opslag van persoonsgegevens in het licht van de uitspraak Breyer vs BRD is dan ook lastig te beantwoorden. Het meest voor de hand liggend op dit moment is echter, dat als gekozen zal worden voor een app die omschreven is in het document, de centrale server van iedere appgebruiker alleen de anoniem random gegenereerd aan de telefoon toegekende nummers opslaat (de ID's). Uitgangspunt is dat dit ID niet herleidbaar is tot de persoon, niet objectief en niet subjectief, bijv. doordat de encryptiesleutel irreversibel is en het ID dus ook niet in combinatie met andere gegevens tot de persoon herleidbaar is. Als dit nummer op geen enkele wijze tot de persoon herleidbaar is, niet objectief en niet subjectief, dan is er geen sprake van persoonsgegevens, ook niet gelet op Breyer vs BRD. Maar zoals gezegd, de precieze vormgeving is nog niet bekend, dat weten we pas in een later stadium van het proces. Wat en hoe deze echter ook zal uitpakken, VWS is het volledig met jullie eens dat deze zal moeten voldoen aan de AVG.

De AP en het CRM weten ook dat wij op dit punt in het proces die volledige duidelijkheid nog niet kunnen geven, maar dat dit gaandeweg het proces wel steeds duidelijker zal worden. Om die reden doet het CRM dit weekend ook mee met de appathon als deskundige. De AP heeft als onafhankelijke toezichthouder voorafgaand aan de appathon aanvullende stukken opgevraagd bij de overgebleven deelnemende partijen. Voor andere input en uitleg over de werking in de praktijk volgt de AP de Livestreams en krijgen zij de notulen van de expertsessies om als input te gebruiken voor hun privacyanalyse. Op deze manier krijgen beide partijen volledig inzicht in de

verschillende functionaliteiten en technische specificaties van alle apps die nu nog meedoen aan de appathon. We proberen dus zo transparant mogelijk te zijn richting zowel AP als CRM.

Verder is de LA op dit moment bezig voor VWS/de Staat om PIA's uit te voeren op de applicaties van de overgebleven partijen. In deze PIA's zal de centrale opslag en hoe dat dan technisch werkt aan de orde zal komen. Deze zullen vanavond/morgen afgerond worden en verstrekt worden aan de AP, zodat zij deze in hun advies kunnen meewegen. Wij zijn vanzelfsprekend bereid deze vertrouwelijk met jullie te delen, zodat jullie deze ook bij de overwegingen die je aan jullie minister wilt meegeven kunnen betrekken.

Ad 2 en 3.

Voor wat betreft jullie twijfel over de Wpg als juridische grondslag twee opmerkingen:

I. Allereerst willen we de link tussen de inzet van de app en de taak van de GGD'n verhelderen:

- a. De inzet van app is ondersteunend aan het contactonderzoek van de GGD'n. De app vervangt het onderzoek niet, maar de (mogelijke) toegevoegde waarde van de app is dat het (deels) personen vindt die normaal gesproken door de GGD worden gemist. Daarnaast worden personen in vergelijking tot reguliere contactopsporing eerder gewaarschuwd.
- b. Dat betekent dat de GGD'n sneller op de hoogte zullen zijn van mogelijke besmettingen.
- c. Dan is onze redenering dat die ondersteuning van het onderzoek kan vallen onder de taak die de GGD'n op basis van de Wpg uitvoeren (artikel 6), omdat het een middel is voor infectiebestrijding. Het is een preventief middel, waarmee mensen eerder zullen ingrijpen in hun situatie en ook de GGD'n kunnen inschakelen en daarmee in staat stellen bron- en contactonderzoek in te zetten. Het gaat dus om: 1. Algemene taak infectieziektebestrijding en 2. Effectiever bron- en contactonderzoek.
- d. In het kader van deze taak worden in het regulier proces ook nu al verschillende contactgegevens verwerkt.
  - a. **Allereerst van de betrokkene waarover besmetting wordt gemeld.** Artsen en laboratoria zijn verplicht melding te maken bij de GGD als het virus is geconstateerd bij een patiënt (artikel 22, eerste lid, en artikel 25 Wpg). Die melding bevat (bijzondere) persoonsgegevens van de betrokkene (artikel 24). De GGD mag deze gegevens opnemen in haar administratie (29 Wpg) en heeft tot taak bron- en contactonderzoek.
  - b. **Ten tweede worden gegevens geregistreerd van de personen waarmee iemand in contact is geweest.** Deze worden benaderd door de GGD'n en met toestemming worden hun gegevens aan de GGD'n vrijgegeven, die worden opgenomen in het contactonderzoek.
- e. Dit proces blijft straks ook zo plaatsvinden, geheel buiten de app om. De app heeft hier dus geen rol.
- f. Naar zijn aard is de app wel te vergelijken met het contactonderzoek. Door gebruik van de app levert de burger eveneens vrijwillig een bijdrage aan het opsporen van contacten, waardoor een breder publiek wordt bereikt.
- g. In die zin zou de grondslag voldoende kunnen zijn.

II. Alhoewel wij dus van mening zijn dat een redelijke wetsuitleg meebrengt dat de Wpg een voldoende grondslag biedt, zijn wij, hoewel jullie argumenten ons nog niet overtuigd hebben, echter ook niet geheel ongevoelig voor jullie pleidooi voor een expliciete wettelijke grondslag. We hebben daarom wel alvast nagedacht hoe dergelijke bepalingen eruit zouden kunnen komen te zien.

"1. De gemeentelijke gezondheidsdienst is beheerder van een softwareapplicatie die tot doel heeft de gebruikers ervan bewust te maken van het feit dat zij mogelijk geïnfecteerd zijn met het novel coronavirus (2019-nCoV) en hen in contact kan brengen met de gemeentelijke gezondheidsdienst ten behoeve van de bron- en contactopsporing.
2. Bij regeling van Onze Minister kunnen regels worden gesteld over de beveiliging van de softwareapplicatie."

Aan te vullen met (derde punt omtrent vrijwilligheid):

"3. Het is eenieder verboden om het gebruik van de softwareapplicatie direct of indirect verplicht te stellen.

- plus strafbaarstelling overtreding verbod"

Ad 4.

5.1.2e schetst in haar mail hieronder een aantal hele terechte risico's en aandachtspunten omtrent metadata, hackerrisico's, risico's van gebruik van bluetooth, inclusiviteit en ongewenste neveneffecten van het gebruik van de app. Ik wil jullie meegeven dat wij aan deze punten zeker aandacht aan besteden en daar waar mogelijk de risico's mitigeren. Ook in het verdere implementatietraject zullen wij rekening houden met deze aandachtspunten. De technische punten zoals metadata en hackerrisico's zullen we logischerwijs alleen oppakken mbt de partij die uit de Publieke Beproeving als mogelijke geschikte kandidaat overblijft.

Ik hoop voor dit moment jullie voldoende info te hebben gegeven.

Groet 5.1.2e

PS. Bijgaand vinden jullie overigens ook het spoedadvies van het CRM.

5.1.2e5 5.1.2e
5.1.2e

.....

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Cluster Bezwaar en Beroep
 Rijnstraat 50 | Den Haag
 Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag

.....

T 070 - 5.1.2e
 F 070 - 5.1.2e
 5.1.2e [@minvws.nl](mailto:5.1.2e@minvws.nl)

.....

Ik werk op 5.1.2e

Van: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Verzonden: zondag 19 april 2020 11:02

Aan: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e - BD/DGRR <5.1.2e@minjenv.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e)

<5.1.2e@minvws.nl>

CC: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e - BD/DWJZ <5.1.2e@minjenv.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e - BD/DWJZ/SBR

<5.1.2e@minjenv.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e - BD/DGRR <5.1.2e@minjenv.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e

5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbzk.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e - BD/DWJZ/SBR <5.1.2e@minjenv.nl>; 5.1.2e

5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e - BD/DWJZ/SBR <5.1.2e@minjenv.nl>; 5.1.2e

5.1.2e <5.1.2e@minbzk.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>

Onderwerp: RE: juridisch verantwoordingsdocument.docx

Beste 5.1.2e,

Veel dank voor toesturen en allereerst mijn complimenten voor hoe jullie dit aanpakken en voor al het werk dat jullie onder druk en in korte tijd verzetten. Ik heb jullie stuk doorgenomen en wil nog onderstaande punten meegeven, hoop dat het nuttig is. Leek me dat ik mijn opmerkingen beter eerder dan later kon delen, al weet ik dat jullie nog advies krijgen van het CRM en de AP. Zoals gezegd, altijd bereid om mee te blijven lezen en praten.

Veel succes en vriendelijke groet,

5.1.2e

- Wettelijke grondslag: zoals wij eerder al aangaven, is het maar de vraag of Wpg voldoende wettelijke grondslag biedt. Ik begrijp dat de GGD op grond van de Wpg vergaande bevoegdheden heeft en veel van individuen mag vragen, maar deze app is in essentie iets anders: je gaat mensen vragen om op grote schaal preventief gevoelige informatie te delen en die informatie wordt opgeslagen, zodat de GGD op een later tijdstip eventueel die bevoegdheden makkelijker kan uitoefenen. De Wpg biedt volgens mij geen grondslag voor een dergelijke verstreckende preventieve maatregel. Voor wat betreft het AVG-aspect heb je dit waarschijnlijk afgedekt met de vrijwilligheid van de app, maar ook daar zou ik

voorzichtig zijn: het is zeer de vraag hoe vrijwillig deelname is als de overheid aandringt en wellicht andere personen/instellingen ook druk uitoefenen.

- **AVG:** bij bespreking van de AVG mis ik aandacht voor recht van het individu om een overzicht van zijn data op te vragen. Kan me voorstellen dat dat praktisch lastig is, maar moet wel besproken worden, lijkt mij.

- **Metadata:** wat ik me afvraag bij het lezen van jullie stuk (vooral ook bij de opsomming van mogelijk misbruik in 9.2), is in hoeverre er metadata wordt verzameld: als het zo is dat de overheid/app beheerder eventueel kan inzien hoeveel contactmomenten er gemiddeld zijn, hoe lang die duren, etc. heb je een additionele potentiële privacy inbreuk: de app is volgens de omschrijving niet bedoeld om inzicht te krijgen in maatschappelijk gedrag en de verzamelde gegevens mogen dan ook niet daarvoor worden gebruikt. Als dergelijke gegevensverzameling daadwerkelijk mogelijk is, zou ik dat heroverwegen; anders heb je een additionele grondslag nodig. Dit punt zou ik expliciet adresseren.

- **Andere grondrechten:** in 10.3 wordt gesteld dat er geen inbreuk op overige grondrechten zal zijn, omdat de app vrijwillig is. Zoals in onze eerdere input aangegeven, kun je dit niet zo algemeen stellen. Los van de vraag hoe vrijwillig gebruik van de app daadwerkelijk is, is vrijwilligheid niet altijd een doorslaggevende factor bij de beoordeling of een grondrecht geschonden is.

- **Bredere risico analyse:** dat brengt me op het volgende: het lijkt mij nuttig een iets bredere blik te hanteren en verder te denken dan alleen mogelijke privacy implicaties van het verzamelen van de gegevens. Lijkt me dat er meer mensenrechtelijke risico's zijn (maar dit zou dus zorgvuldig en gestructureerd moeten worden onderzocht). Misschien geen reden om de app niet te gebruiken, maar wel reden om erover na te denken, waar mogelijk mitigerende maatregelen te nemen en er transparant over te zijn in de juridische onderbouwing. Zo denk ik bijvoorbeeld aan het volgende:

- Als de app gehackt wordt en er worden bijvoorbeeld onwenselijke/schadelijke/criminele berichten gestuurd naar apphouders
- Apphouders moeten bluetooth steeds aan hebben staan: dat brengt ook veiligheidsrisico's met zich mee (en extra misbruikmogelijkheden voor kwaadwillenden)
- Mensen die geen smartphone hebben: worden uitgesloten en krijgen misschien minder aandacht/zorg
- Door gebruik van de app ontstaat er een vals gevoel van veiligheid waardoor mensen roekelozer worden en kwetsbare personen meer risico lopen; ook kan het zijn dat de GGD onbewust of wegens tijdgebrek erg veel gaat leunen op de app en minder op handmatige screening. Dit laatste is wellicht ook een overweging die geadresseerd kan worden bij bespreking van de noodzakelijkheid/passendheid van de maatregel.

From: [redacted] - BD/DGRR <[redacted]@minjenv.nl>
Sent: zaterdag 18 april 2020 18:56
To: [redacted] ([redacted]) <[redacted]@minvws.nl>
Cc: [redacted] - BD/DWJZ <[redacted]@minjenv.nl>; [redacted] - BD/DWJZ/SBR <[redacted]@minjenv.nl>; [redacted] - BD/DGRR <[redacted]@minjenv.nl>; [redacted] <[redacted]@minbzk.nl>; [redacted] - BD/DWJZ/SBR <[redacted]@minjenv.nl>; [redacted] - BD/DWJZ/SBR <[redacted]@minjenv.nl>; [redacted] <[redacted]@minbzk.nl>; [redacted] <[redacted]@minbuza.nl>; [redacted] ([redacted]) <[redacted]@minvws.nl>
Subject: RE: juridisch verantwoordingsdocument.docx

Beste 5.1.2e,

Dank voor de toezending van dit document.

Het valt mij bij lezing op dat aan verschillende punten uit het JenV-commentaar dat jullie gisteren is toegezonden, (nog) geen aandacht is besteed. Dat geldt onder meer voor de twijfels die zijn uitgesproken over de veronderstelling dat de Wet publieke gezondheid een voldoende basis voor het gebruik van de traceerapp biedt. De argumenten waarop deze twijfels rusten, zijn in ieder geval niet weersproken. Voor dit punt en ook andere punten uit ons commentaar geldt dat het plezierig zou zijn om vóór maandag nog jullie reactie te vernemen, omdat we dan onze minister moeten adviseren met het oog op de MCCB van a.s. dinsdag.

Verder heb ik na lezing steeds meer twijfel of het uitgangspunt “geen centrale opslag van persoonsgegevens” wel houdbaar is. In par. 8.10 van het document wordt nog in het midden gelaten of de ID's van een besmette gebruiker van de app die op een server van de GGD worden opgeslagen persoonsgegevens zijn, maar verderop, in par. 8.19, lijkt daar wel van te worden uitgegaan. Dat lijkt mij ook terecht. Gelet op de uitspraak van het Europese Hof van 19 oktober 2016 in de zaak Breyer vs BRD (ECLI:EU:C:2016:779), waarin dynamische IP-adressen onder omstandigheden als persoonsgegevens worden aangemerkt, lijken ID's in dit geval ook als persoonsgegevens te moeten worden aangemerkt. Nu zij op een server van de GGD worden opgeslagen, is ook sprake van een centrale opslag van persoonsgegevens.

Ik vind het overigens niet bezwaarlijk om enige vorm van centrale opslag te laten plaatsvinden, als dat met het oog op de noodzakelijke functionaliteiten van de app onvermijdelijk is. En dat is het geval, wil je andere gebruikers van de app op het contact met een besmette gebruiker kunnen wijzen. In dit verband is ook van belang dat de ID's geëncrypteerde gegevens zijn en de gebruiker bij het uploaden van zijn ID's expliciet om toestemming kan worden gevraagd deze tijdelijk op een server van de GGD op te slaan.

Als jullie je in deze redenering kunnen vinden, lijkt het mij verstandig dat je hierover transparant bent, in dit document en ook naar de Autoriteit persoonsgegevens toe. Dat is beter dan dat de AP erover begint. En de kans daarop acht ik vrij groot.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e, 5.1.2e, (5.1.2e) <5.1.2e@minvws.nl>

Verzonden: zaterdag 18 april 2020 12:29

Aan: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e - BD/DWJZ/SBR

<5.1.2e@minjenv.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e - BD/DGRR <5.1.2e@minjenv.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbzk.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

CC: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e - BD/DWJZ <5.1.2e@minjenv.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e - BD/DWJZ/SBR

<5.1.2e@minjenv.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e - BD/DGRR <5.1.2e@minjenv.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@minbzk.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e - BD/DWJZ/SBR <5.1.2e@minjenv.nl>

Onderwerp: juridisch verantwoordingsdocument.docx

Allen,

Bijgaand treffen jullie het document met de juridische onderbouwing voor de inzet van corona-apps zoals ik het net heb voorgelegd aan het CRM.

Ik wil jullie allemaal hartelijk danken voor jullie inzet en meedenken de afgelopen dagen. We hebben zo goed en zo kwaad als het ging over al jullie aandachtspunten nagedacht en daar waar mogelijk iets mee gedaan in de tekst. De rest van de aandachtspunten, waar we nu (nog) geen antwoord op hebben, nemen we vanzelfsprekend mee in de rest van het traject.

Ik zal dit document ook nog delen in het IHJZ en 5.1.2e zal het nog doorsturen naar haar interdepartementale contactpersonen en dan is als het goed is iedereen geïnformeerd.

Groet en fijn weekend, 5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

.....
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Cluster Bezwaar en Beroep
Rijnstraat 50 | Den Haag
Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag

.....
T 070 -

5.1.2e

F 070 -

5.1.2e

@minvws.nl

.....
5.1.2e